

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Педагогічний факультет
Кафедра образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та
реставрації творів мистецтва

«До захисту допущено»

Завідувач кафедри

_____ Підгурний І.С.

«__» _____ 2021 р.

Дипломна робота
магістра

з теми: **«ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИБОРОМ ДИЗАЙНЕРСЬКОГО ЦИКЛУ
ДЛЯ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ»**

Виконала: студентка ОМх1-М20z групи, спеціальності: 014 Середня
освіта (Образотворче мистецтво)
Лук'янова Марина Олександрівна

Керівник: **Підгурний І. С.**, кандидат мистецтвознавства, доцент
кафедри ОДПМ та РТМ

Рецензент: **Кліщ О. А.**, кандидат архітектури, старший викладач
кафедри ОДПМ та РТМ

ЗМІСТ

Вступ.....	3
РОЗДІЛ 1. ДОСЛІДЖЕННЯ ДИЗАЙНУ ТА ЙОГО СТАНОВЛЕННЯ	5
1.1. Дослідження теорії та історії дизайну у наукових публікаціях учених	5
1.2. Становлення дизайн-освіти в Україні.....	12
Висновки до першого розділу	
РОЗДІЛ 2. МІСЦЕ ДИЗАЙНУ У СИСТЕМІ НАУК ПРО МИСТЕЦТВО	30
2.1. Дизайн і мистецтво	30
2.2. Дизайн як проєктна культура.....	37
Висновки до другого розділу	50
РОЗДІЛ 3. ЗМІСТ ДИЗАЙНЕРСЬКОЇ ОСВІТИ.....	50
3.1. Зміст професійної освіти з дизайну.....	50
3.2. Характеристика освітніх компонент у співвідношенні із компетентностями визначеними стандартом вищої освіти.....	60
Висновки до третього розділу	
ВИСНОВКИ.....	67
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	68
ДОДАТКИ.....	68

ВСТУП

Актуальність теми. В умовах кардинальної перебудови в усіх сферах суспільного життя нашої держави дедалі більше зростають вимоги до якості вищої освіти. У національній доктрині розвитку освіти України у XXI столітті зазначено, що розвиток освіти є стратегічним ресурсом подолання кризових процесів, покращення людського життя, забезпечення національних інтересів, зміцнення авторитету і конкурентноспроможності української держави на міжнародній арені.

Особливої уваги потребує організація навчального процесу, спрямована на підготовку фахівців нових спеціальностей, зокрема дизайнерів. Сучасний дизайн є однією з найбільш затребуваних професій, однак, у той же час, він виступає найбільш динамічним, мінливим та швидкоплинним фахом. Проблема підготовки фахівця, здатного до ефективної творчої праці у мінливих умовах є актуальною. Як правило, вона здійснюється в мистецьких ЗВО, однак озброєння студентів знаннями дисциплін дизайнерського циклу відбувається і в процесі підготовки студентів художньо-педагогічних, художніх спеціальностей. Найчастіше знання з основ дизайну студенти одержують під час вивчення вибіркового дисциплін.

Теорію і практику дизайнерської освіти досліджували В. Бутенко, Г. Гребенюк, В. Даниленко, О. Олексюк, В. Осадчий, В. Орлов, О. Отич, В. Радкевич, О. Ростовський, О. Рудницька, В. Тименко, О. Шевнюк та інші. Усі вчені стверджують, що становлення української підготовки дизайнерів відбувається з урахуванням зарубіжного досвіду, де ця галузь з'явилася значно раніше. Досліджень, присвячених теорії і практиці організації освітнього процесу з дизайнерської підготовки через вивчення вибіркового дисциплін майже немає, що мотивує вибір теми дипломної роботи.

Мета дослідження – проаналізувати зміст дисциплін дизайнерського циклу, які пропонуються здобувачам за вибором у ЗВО.

Для досягнення мети визначено **завдання**:

- вивчити теорію та історію дизайну у наукових публікаціях учених;
- дослідити становлення дизайн освіти в Україні;
- розкрити сутність понять «дизайн» і «мистецтво», їх взаємозв'язок;
- визначити роль дизайну як проектної культури;
- вивчити компоненти дизайну у шкільній програмі з мистецтва;
- охарактеризувати зміст освітніх компонент дизайнерської підготовки у співвідношенні із компетентностями, визначеними стандартом вищої освіти.

Об'єкт дослідження – процес організації дизайн-освіти у закладах вищої освіти.

Предмет дослідження – зміст освітніх компонент дизайнерського циклу відповідно до програмних результатів навчання.

Методи дослідження. Для виконання завдань дослідження використані спеціальні та загальнонаукові методи наукових досліджень. Серед спеціальних найбільшою мірою використано метод роботи з першоджерелами. Із загальнонаукових – фактологічний, поданий виявленням і вивченням візуального матеріалу; метод порівняльного аналізу, (порівняльний аналіз наукових публікацій).

Практична значимість отриманих результатів полягає в тому, що матеріали дослідження можуть бути використані в організації освітнього процесу з дизайнерської освіти в ЗВО.

Структура магістерської роботи: робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел.

ВИСНОВКИ

У дипломній роботі досліджено такі проблеми:

Проаналізовано теорію та історію дизайну у наукових публікаціях учених;

- досліджено становлення дизайн освіти в Україні;
- розкрито сутність понять «дизайн» і «мистецтво», їх взаємозв'язок;
- визначено роль дизайну як проектної культури;
- проаналізовано стан сучасної дизайн-освіти в Україні;
- вивчено компоненти дизайну у шкільній програмі з мистецтва;
- досліджено зміст професійної освіти з дизайну;
- охарактеризовано зміст освітніх компонент дизайнерської підготовки у співвідношенні із компетентностями, визначеними стандартом вищої освіти.

Зроблено висновки, про те, що дизайн-освіта в Україні розвивається за зразком західної, однак має свої специфічні особливості, які зумовлені підпорядкуванням загальним вимогам до організації навчального процесу в закладах вищої освіти.

Знання основ дизайну в Україні одержують здобувачі не тільки спеціальності 023 Дизайн, а й інших художніх та художньо-педагогічних спеціальностей. Студенти останніх вивчають дизайнерські дисципліни як вибірково. Аналіз їх змісту та навчально-методичного забезпечення та порівняння з вимогами Стандарту вищої освіти до результатів навчання, засвідчив, що вони забезпечують належний рівень дизайнерської підготовки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аронов В.Р. Теоретические концепции зарубежного дизайна. М., 1992.
2. Бове К., Арене У. Современная реклама. Издательский дом «Довгань», 1995.
3. Божко Ю.Г. Основы архитектоники и комбинаторики формообразования : учебник. Харьков, 1991.
4. Бородін В. Оформлення побуту// Нова генерація. 1929. №6.
5. Буковецкая О.А. Дизайн текста: шрифт, эффекты, цвет. М., 2000.
6. Вейлл П. Искусство менеджмента: Новые идеи для мира хаотических перемен. М., 1993.
7. Вернадський В.І. Вибрані праці. К., 1969.
8. Велика Л.П. Роль образної побудови експозиції у системі музейної комунікації (аспект розбудови української школи музеєтворення): Автореф. дис. ...канд. мистецтвознавства. Харків, 2000.
9. Голобородько В.М. Вибрані глави проективної ергономіки : навч. посібник. К., 1999.
10. Гуцул І.А. Володимир Гагенмейстер. Життя і творчість : монографія. Кам'янець-Подільський : ФОП Сисин Я.І. Абетка, 2015. 225 с.
11. Гуцул І.А. Культурне життя Кам'яниччини наприкінці ХІХ – всередині ХХ століття. Педагогічна освіта: теорія і практика. – зб. наук. праць. – Вип.18 (1-2015). Кам'янець-Подільський : ПП Зволейко Д.Г., 2015. С. 378-385.
12. Гультьев А.К. Web-дизайн от Macromedia. СПб., 2001.
13. Гультьев А.К. Проектирование и дизайн пользовательского интерфейса. С.-Пб., 2000.
14. Гуска М. Проблема символу та архетипу у живописі українського модерну та авангарду // Вісник Харк. держ. акад. дизайну і мистецтв. 2002. №1.

15. Давидюк В. Первісна міфологія українського фольклору. Луцьк, 1997.
16. Данилевський В.В. Великі винаходи. Харків, 1928.
17. Даниленко В.Я. Пропедевтический цикл дизайнерской подготовки // Харьковская школа дизайна. М., 1992.
18. Даниленко В. Основи дизайну : навч.посібник. К., 1996.
19. Даниленко В. Особливості становлення дизайну в Україні // Діалог культур. Львів, 1996.І Вип.2.
20. Даниленко В. Дизайнерська освіта України у європейському контексті // Вісник Львівської академії мистецтв. Спецвипуск. Львів, 1999.
21. Даниленко В. Я. Дизайн : підручник. Харків : ХДАДМ, 2003. 320 с. 664 іл.
22. Даниленко В. Індивідуальне у навчанні – ознака класичної академії мистецтв // Новий колегіум. 2001. -№3.
23. Даниленко В.Я. Академія класичної дизайнерсько-мистецької освіти // Технічна естетика і дизайн. Київ, 2002. Вип. 2.
24. Даниленко В.Я Світоглядні підвалини дизайну // Вісник Харк. держ. академії дизайну і мистецтв. Харків, 2002. №2.
25. Даниленко В.Я. Витоки дизайн-освіти (за матеріалами провідних дизайнерських шкіл світу) // Вісник Харк. держ. академії дизайну і мистецтв. Харків, 2002. №4.
26. Даниленко В.Я. Витоки проектно-художньої культури // Вісник Харк. держ. академії дизайну і мистецтв. Харків, 2002.-. №5.
27. Даниленко В.Я. Паростки протодизайну у стародавній вітчизняній культурі // Вісник Харк. держ.академії дизайну і мистецтв. Харків, 2002. №7.
28. Даниленко В.Я. Співвідношення середньовічного ремесла та дизайну доби промислових революцій // Вісник Харк. держ. академії дизайну і мистецтв. Харків, 2002. - №8.

29. Джемесюк О.І. Методичне забезпечення лекційного курсу з дисципліни основи дизайну для студентів 2,3,4 курсів спеціальності 5.0202701 «Дизайн». Чернігів, 2018. 68 с.
30. Дизайн та образотворче мистецтво: Словник. Луцьк, 2000.
31. Дмитренко М., Іванникова Л., Лозко Г., Музиченко Я., Шалак О. Українські символи. К., 1994. Дом и интерьер. 2002. №3 (18).
32. Запаско Я.П. Пам'ятки книжкового мистецтва. Українська рукописна книга. Львів, 1995.
33. Земпер Г. Практическая эстетика. М., 1971.
34. Канішина Н.М. Художньо-естетичні засади українського авангардного мистецтва першої третини ХХ століття: Автореф. дис. ...канд. філос. наук. К., 1999.
35. Кирсанов Д. Веб-дизайн. С.-Пб., 1999.
36. Коротаева В.С. Классификация дефиниций дизайна // Креативные основы художественного образования: материалы Международной научно-практической конференции, Екатеринбург, 22-23 марта 2012 г. Екатеринбург: ФГАОУ ВПО «Рос. гос. проф.-пед. ун-т», 2012. С. 35-45.
37. Котлер Ф. Основы маркетинга. С.-Пб., 1994.
38. Кульчицька А. Орнаменти трипільської культури і українська вишивка ХХ ст. Львів, 1995.
39. Курьерова Г. Итальянская модель дизайна. М., 1993.
40. Курліщук Б.Ф. Проектування інтер'єрів житлових і громадських споруд : навч. посібник. К., 1995.
41. Кучерявий В.П. Екологія : підручник. Львів, 2001.
42. Легенький Ю.Г. Дизайн: культурологія та естетика. К., 2000.
43. Леонтьев Б.К. Web-дизайн: Хитрости и тонкости. М., 2001.
44. Лола Г.Н. Дизайн: Опыт метафизической транскрипции. М., 1998.
45. Максимова А. Модель розвитку проектної культури майбутніх дизайнерів-графіків у професійній підготовці. URL:

- http://www.nbuu.gov.ua/UJRN/Nvpto_2017_13_11 (дата звернення: 29.09.2021).
46. Мартынов А.И. Археология : учеб. для бакалавров. 2-е изд., перераб. и доп. - Москва: Юрайт, 2013. 460 с.
47. Масол Л.М., Гайдамака О.В., Кузьменко Г.В., Лемешева Н.А. Мистецтво (інтегрований курс) : підручник для 7 класу загальноосвітніх навчальних закладів. – К., Світоч, 2015.
48. Малина В.В. Народне мистецтво півдня України. Кінець ХІХ - поч.. ХХ ст.: На матеріалах Миколаївської, Одеської, Херсонської областей: Автореф. дис. канд. мистецтвознавства-Львів, 1999.
49. Методичні рекомендації щодо викладання навчальних предметів у 2021/2022 н.р. URL: <https://vkkopytiv.wixsite.com/nvkkopytiv2014> (дата звернення: 15.11.2021).
50. Мистецтво Київської Русі / Автор-упорядник Асєєв Ю.О. К., 1989.
51. Мистецтво програма для 5–9 класів Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804 URL: <https://nvkkopytiv.wixsite.com/nvkkopytiv2014> (дата звернення: 09.10.2021).
52. Михайлов СМ. История дизайна : учебник. М., 2000.
53. Моран А. История декоративно-прикладного искусства: Пер. с фр. М., 1982.
54. Нікуленко СІ. Становлення вищої мистецької школи в Україні (1917 - 1934): Автореф. дис канд. мистецтвознавства. К., 1998.
55. Осадчий В.В. Фактори впливу на розвиток дизайну як науки. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vduer_2017_1_7 (дата звернення: 30.09.2021).
56. Положення про порядок реалізації права на вибір навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка нова редакція). Кам'янець-Подільський, 2021.
57. Рело Ф. Техника и ее связь с задачей культуры. С.-Пб., 1885.

58. Рид Э. Как сделать красиво в 3-0-дизайне. С.-Пб., 1999.
59. Рязанов С.А. Дизайн и психология в рекламе : учеб.пособие. Саратов, 1998.
60. Сто дизайнеров Запада / Под ред. Кузьмичева Л.А. М., 1994.
61. Столяров Я.В. Несколько слов о красоте в технике. Харьков, 1910.
62. Стандарт вищої освіти за спеціальністю 023 «Дизайн» галузі знань 02 «Культура і мистецтво» для другого (магістерського) рівня вищої освіти. К., 2018.
63. Татіївський П. Особливості становлення та перспективи розвитку дизайну в Україні: Автореф.дис канд. тех. н. К., 2002.
64. Тимофеева М.А. История одного принципа//Техническая эстетика. 1992. №7(343).
65. Тищенко О.Р. Історія декоративно-прикладного мистецтва України (XIII - XVIII ст.): навч. посібник. К., 1992.
66. Украинский строительный каталог. А.С.С. 2001.
67. Фар-Беккер Г. Искусство модерна: Пер. с нем. Кельн, 2000.
68. Фэй М.Д. Реклама, маркетинг и дизайн в Интернете: пер. с англ. М., 1999.
69. Харьковская школа дизайна. Опыт подготовки дизайнеров в Харьковском художественно-промышленном институте. М., 1992.
70. Хмельовський О. Вступ у дизайн. Луцьк, 2002.
71. Хмельовський О. Теорія образотворення. Луцьк, 2000.
72. Цыганкова Э.Г. У истоков дизайна (Машины и стили). М., 1977.
73. Чмихов М.О., Кравченко Н.М., Черняков Т.І. Археологія та стародавня історія України : навч. посібник. К., 1992.
74. Шмагало Р. Художньо-промислова освіта Галичини у міжнародних зв'язках // Діалог культур: Міжвузів. зб. наук, праць. Львів, 1996. Вип.2.
75. Шмагало Р. Рух за мистецьку академію у Львові в першій третині ХХ століття // Вісн. Харк .держ. академії дизайну і мистецтв. 2002. № 1.